

jævne Stellet. Jeg forstaar i Fald ikke bedre, end at man, naar man gennemfører Love om Tiendeafløsning, gaar noget i Retning af at udviste Stellet mellem Hovedgaardsjord og Bondejord. I Landbokommissionen har Flertallet ment — ja, jeg tror næsten, at der var Enstemighed derom — at der ikke var nogen Fare ved under visse Forhold at tillade Sammenlægning af Hovedgaardsjord og Bondejord. Der var dernæst et andet Punkt, som det ærede Medlem fremdrog, og som jeg vilde gøre en Bemærkning om. Han mente, at det var mere heldigt at holde sig til Hartkornet end til Matrikultafsterne, men lige i samme Landdræt søgte han at gøre gældende, at naar vi holdt os til en Tønde Hartkorn, som Grænsen for Selvejergaardens Udstyknng, var det dog noget for lidt. Jeg er af samme Anskuelse, at det er for lidt, i alt Fald under visse Forhold. Vi vilde i alt Fald kunne saa det Tilfælde, at vi, naar vi holde os strengt til 1 Td. Hartkorn, kunne saa Gaardene bragte ned flere Steder ikke saa lidt under 7 Tønder Land — under de 6 vilde vi maaste ikke komme, fordi der vist ikke findes Steder, hvor der hviler 1 Tønde Hartkorn paa 6 Tønder Land — og det maa jo erindres, at det er meget smaa Gaarde, hvortil der kun er lagt 6—7 Tønder Land. Paa andre Steder vilde vi ved at holde paa 1 Td. Hartkorn saa meget store Arealer og ikke altid saa meget daarlige Arealer. Derfor har Landbokommissionen ment, at vi maaste nok kunde gaa til at lægge Boniteringen til Grund i Stedet for Hartkornet eller maaste ved Siden af Hartkornet, og vi have ment, at naar vi holdt os til 1 1/2 Tdr. Land boniteret Jord, ville Gaardene ikke blive for smaa, og at i hvert Fald Gaarde paa 12 Tønder boniteret Jord i mange Tilfælde især paa Nerne vilde blive større Gaarde, end Gaarde paa 1 Tønde Hartkorn. Altsaa naar vi se ret paa Sagen, er det i Virkeligheden et Spørgsmaal, om der opnaas stort ved at holde paa denne Tønde Hartkorn — den hviler paa det historiske Grundlag, det skal jeg indrømme — i Stedet for at gaa over til at se paa Jordens Betsaffenhed og sige: naar Jorden er saa god, kan det lade sig gøre at indstrænke Arealer. Smidlertid er det Ting, som sandsynligvis let lade sig ordne i et Udvalg, og derfor skal jeg ikke udtale mig mere om selve Forslaget, men kun sige, at jeg mener, at den ærede Minister i det store og hele har truffet det rette, og at vi paa Grund heraf kunne saa Forholdet ordnet klarere og tydeligere, end det var i Fortiden.

Bønløfte: Ja, jeg er ikke fuldt enig med de to ærede foregaaende Talere i, at vi ikke maa gaa ned under 1 Td. Hartkorn ved Udstyknng af Bøndergaarde. Jeg vil ikke paasaa, at det er absolut den rette Grænse, men det forekommer mig dog, at Vandets Borgere inden for visse bestemte Grænser maatte have Frihed til at sælge ud i Stykvis af deres Jord, saaledes som de kunne. Og dersom det forholder sig rigtigt, hvad vi have talt om i samfulde fire Dage, at de smaa Brua give den bedste Drift og den største Indtægt, og at flere Familier kunne leve af store Arealer, naar de udstykkes, end naar de ikke blive det, er jeg ikke sikker paa, at de Herrers Paastand er rigtig, om vi ikke bør søge at bringe det ud af Jorden, som vi kunne. Smidlertid, Størrelsen kommer vi vel nok overens om. Jeg er glad ved, at der er indsat Bestemmelser om, at de saakaldte Pligtbuse kunne bevares for Fremtiden, men jeg beklager, at der ikke samtidig er taget Hensyn til de bestaaende Huse, som ikke ere Pligtbuse. Saa vidt jeg erindrer, havde vi i Fjor til Forhandling et privat Lovforslag, som omhandlede dette Emne, og det paagældende Udvalg henstillede til Landbokommissionen at tage dette Spørgsmaal op, hvilket den lovede, men der er ikke i det foreliggende Forslag nogen Anthøning af Bestemmelser, vedrørende Bevarelsen af de nuværende Huslodder. Dette er et Savn, thi naar man særdes rundt omkring paa Landet, ser man i alt Fald mange Steder, hvorledes disse Huse forsvinde. Jeg kan saaledes nævne, at i den Landsby, hvor jeg har boet i 40 Aar, var der oprindeligt 17 Gaarde og 19 Huse med Jord, men disse sidste ere nu forsvundne alle sammen paa 3—4 nær og gaaede ind under Gaardene, hvad der efter min Mening ikke er heldigt. Endelig er der et lille Punkt, jeg endnu vil nævne; jeg erkender, at det er et tildent Punkt, som nærmest berører Gudsejernes Interesser. Det er Udstyknngen af Fredstovene. Forstaar jeg Paragraffen ret, maa ingen Fredstov udstykkes, saa den bliver under 100 Tdr. Land, og hvad der er under 200 Tdr. Land, maa ikke deles. Det er en Bestemmelse, der forekommer mig uheldig. Sæt, at jeg har en saadan Fredstov paa 199 Tdr. Land, og jeg har to Børn, der skulle arve, hvad jeg har, saa maa de ikke dele denne. Hvem af dem skal da have den? Skulle de sælge den hele? Bevare den kunne de ikke, naar de ikke maa dele den, og at have den i Fællesskab er ikke heldigt. Jeg henstiller, om der ikke kunde gøres nogen Ændring paa dette Punkt.